

Ungdomskollen 2015

Om västsvenska 90-talisternas syn på jobb, utbildning och framtid

Framsidan

MEDLEM NR 15322 | STENA FASTIGHETER | GÖTEBORG

Med cirka 24 000 bostäder och 2 700 lokaler är Stena Fastigheter ett av Sveriges största privatägda fastighetsbolag. Företaget arbetar med Relationsförvaltning® för att skapa trygga, stabila och trivsamma boendemiljöer.

Foto: Johan Bävman för Stena Fastigheter

Ungdomskollen är publicerad av Västsvenska Handelskammaren 2015.

Citera oss gärna men ange källa.

Författare/Stina Olén/stina.olen@handelskammaren.net

Papper/Munken Polar 200 gram (omslag)/Munken Polar 120 gram (inlaga)

Förord

Vi har gjort denna rapport för att hjälpa dagens arbetsgivare att förstå morgondagens medarbetare. Det är de tidiga 90-talisterna som är på väg ut på arbetsmarknaden. De ska växla ut 50-talisterna och deras föräldrar är till stor del födda på 60-talet.

Undersökningen visar att det är en generation som inte är så lik 80-talisterna. De senare är den allvarliga och karriärinriktade generationen som tror på sig själva. 90-talisterna bryr sig om stabilitet, trygghet, fritid och familjen, och vill så snabbt som möjligt ha egen bostad. Studera räknar de med att göra och helst på de större lärosätena. På jobbet vill de gärna vara ledare, men det är inte lika nödvändigt med hög lön och karriär.

Väldigt få av 90-talisterna har gjort militärtjänsten och de har gått i skolan under en period då skolan verkligen

har ifrågasatts. Det har varit ständigt nya reformer, lärarnas status har minskat och arbetsmiljön har varit undermålig på många skolor. Detta präglar även deras uppfattning om läraryrket. Det är ett yrke de inte vill ha. Överlag är deras kunskap om olika yrkesvägar låg. De flesta har gått igenom hela skolsystemet med enbart få och ytliga kontakter med arbetslivet.

Om vi vill behålla 90-talisterna i vår region behöver fler bostäder byggas och våra större städer göras attraktivare. Vi behöver också förbättra ungdomarnas bild av vilka spännande jobb som finns i Västsverige. Det blir en utmaning, men de är en generation som verkar intressera sig för samma saker som sina föräldrar, så det finns stora chanser att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare.

Johan Trouvé
VD Västsvenska Handelskammaren

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	5
Inledning	6
Vilka är 90-talisterna?	8
På väg till arbetslivet	14
Drömjobbet	26
Avslutande kommentar	38
Så gjordes studien	40
Västsvenska Handelskammarens rapportserie	42

UNGDOMSKOLLEN: 3 634 VÄSTSVENSKA UNGDOMAR MELLAN 15-24 ÅR.

VIKTIGAST VID VAL AV ARBETE

JOBBA MED NÅGOT MAN
ÄR INTRESSERAD AV

SOCIAL GEMENSKAP

BRA CHEF

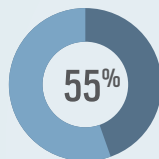

BALANS MELLAN JOBB
OCH FRITID

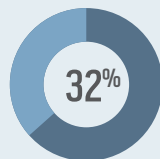
VAD VILL DE BLI

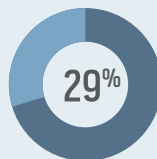
DE VILL VETA MER
OM ARBETSMARKNADEN

CHEF

INGENJÖR

PSYKOLOG

RÄTTVIS ÄR VIKTIGASTE
EGENSKAPEN HOS EN CHEF

VIKTIGAST VID VAL AV BOSTADSORT

FAMILJ

BOSTAD

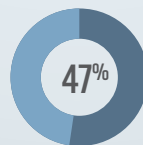

JOBB

SYNEN PÅ UTBILDNING

9 AV 10 TYCKER DET ÄR VIKTIGT
ATT VARA DUKTIG I SKOLAN

VILL LÄSA VIDARE
DIREKT EFTER GYMNASIET

GÖTEBORGS UNIVERSITET OCH
CHALMERS ÄR POPULÄRAST

Sammanfattning

Ungdomskollen syftar till att ge våra företag en större insikt i hur morgondagens medarbetare och entreprenörer tänker. Vi har tittat närmare på de västsvenska 90-talisternas drivkrafter och värderingar, hur de ser på utbildning, jobb, boende med mera. Även om vi kan dra generella slutsatser, är det viktigt att komma ihåg att de är olika. Vi kan också konstatera att könsstereotypa attityder till jobb och utbildning är vanliga. Däremot har globalisering och teknisk utveckling gjort att de geografiska skillnaderna är små.

I kontrast till den gängse bilden av 90-talisterna, visar studien att ungdomarna själva uppfattar sig som ansvarstagande och mogna. De längtar efter stabilitet och trygghet. Det syns inte minst i deras tankar om familj och boende. Samtidigt är de individualister som vill kunna bestämma själva över sitt liv och hålla många dörrar öppna.

Det har blivit relativt självklart att plugga vidare och hälften vill göra det direkt efter gymnasiet. De tänker plugga för att klara konkurrensen på arbetsmarknaden, snarare än för nöjet eller intresset att studera. Göteborg är hetaste studieorten, men det märks att våra regionala högskolor har en lokal förankring och lockar ungdomar i närområdet. Däremot väljer högpresterande ungdomar bort dessa mindre högskolor till förmån för Göteborgs universitet, Chalmers eller andra svenska lärosäten.

Storstäderna lockar flest unga, men en tredjedel säger att de vill bo i mindre orter eller på landet i framtiden. Tillgången till bra bostäder har blivit en viktig aspekt vid valet av bostadsort och prioriteras högre än karriärmöjligheter. Därför är det allvarligt att en majoritet av ungdomarna tycker att det är svårt att hitta bostad.

Samtidigt som studien visar på ett visst trygghets-sökande, efterfrågar ungdomarna valfrihet. Man förväntar sig valmöjligheter inom jobb, utbildning et cetera och det förutsätter bland annat goda kommunikationer.

Ungdomskollen visar på flera glädjande tendenser när det gäller framtida kompetensförsörjning till näringslivet. Att jobba just i företag lockar flest och många anger att de är intresserade av att jobba med sådant som näringslivet efterfrågar. Ingenjörsyrket, chefsroller och forskning och utveckling lockar. Samtidigt visar studien att intresset för bristyrken som lärare är fortsatt lågt. Studien bekräftar att vilka möjligheter de unga ser för sig själva påverkas av vilka jobb de känner till, men också att de efterfrågar mer kunskap om arbetsmarknaden.

Intresse spelar stor roll vid val av framtida arbetsplats. Social gemenskap, bra balans mellan arbete och fritid och bra ledarskap är också viktiga faktorer för dagens unga. Allt detta upplevs vara viktigare än klassiska statusfaktorer som lön och karriär. Det indikerar att arbetsgivare behöver hitta fler och nya sätt att attrahera och behålla kompetens. När ungdomarna beskriver vad som utmärker en bra chef hamnar rättvis, personlig och att ge mycket feedback i topp.

Av Ungdomskollen kan vi bland annat dra slutsatserna att: arbetsgivare som vill attrahera morgondagens kompetens bör satsa på att möta ungdomarna där de finns idag; att studie- och yrkesvägledningen i skolan måste stärkas; att högre utbildning i Västsverige bör utvärderas och utvecklas ur ett regionalt perspektiv; att det behöver byggas fler bostäder i regionen och att de västsvenska städernas attraktivitet behöver stärkas.

MEDLEM NR 20334 | LINDHOLMEN SCIENCE PARK | GÖTEBORG

Lindholmen Science Park är ett av Västsveriges mest kunskapsintensiva och expansiva områden. Där finns en internationell samverkansmiljö för forskning, innovation och utbildning inom Transport, ICT och Media.

Inledning

Generation Y, Innovation, Pjusk eller Arbetslös. 90-talisterna har fått många smeknamn, men vilka är det egentligen vi pratar om?

De står på tröskeln till arbetslivet. De är framtidens medarbetare, chefer och entreprenörer. De är också unga i en tid då ungdomsarbetslösheten når rekordnivåer och matchningen på arbetsmarknaden brister. Det är tydligt att vi behöver stärka ungdomarnas chanser, men också att näringslivet behöver förbereda sig för framtida rekryteringar. Med Ungdomskollen vill vi bidra genom att ge våra företag en bättre inblick i hur dagens ungdomar tänker.

Ungdomsperspektivet är i sig inget nytt för Västsvenska Handelskammaren. Vi har länge tagit tempen på nästa generations medarbetare och entreprenörer.

I drygt tio år genomförde vi Fokus Attityd, som undersökte gymnasieungdomars attityder till jobb, utbildning och framtid. När vi nu ville ha nya perspektiv på ämnet har vi valt att samarbeta med Ungdomsbarometern AB, som årligen gör en undersökning bland svenska 15–24-åringar. Ur den undersökningen har vi kunnat hämta data om 3634 av våra västsvenska ungdomar.

Detta gör Ungdomskollen till en unik studie som ger en bra inblick i hur västsvenska ungdomar tänker kring frågor som är viktiga för näringslivet och för Västsverige som region. Ungdomskollen kommer inte med alla svar på vad just du som arbetsgivare behöver göra, utan kan istället fungera som en utgångspunkt för fortsatt diskussion om hur ni kan lyckas i kampen om framtidens kompetens.

MEDLEM NR 22099 | IMAGE & FORM | GÖTEBORG

I Västsverige finns både en stark gamingkultur och gamingindustri. Sedan 1997 utvecklar Image & Form i Göteborg spel för en världsmarknad. Senaste släppet var SteamWorld Heist.

Vilka är 90-talisterna?

De är våra barn, barnbarn, grannar eller kanske rent av våra anställda. Många tycker sig veta hur 90-talisterna är och hur de bör vara. Men hur uppfattar ungdomarna sig själva och vad engagerar dem? I detta avsnitt tittar vi närmare på hur de ser på sig själva, hur de vill bli uppfattade av andra och vad de har för intressen.

94%

HAR EN SMARTPHONE

VI LEVER I EN DIGITAL VÄRLD OCH DE UNGA GÅR I BRÄSCHEN FÖR UTVECKLINGEN. ATT HA HAFT EN SMARTPHONE MED STÅNDIG UPPKOPPLING SOM SIN FÖRSTA TELEFON GÖR KOMMUNIKATION OCH ARBETE I DIGITALA KANALER LIKA NATURLIGT SOM I FYSISKA.

92%

SÄGER SIG HA STORA MÖJLIGHETER ATT PÅVERKA SIN EGEN FRAMTID

I ETT INDIVIDUALISTISKT TIDEVARV ÄR VAR OCH EN SIN EGEN LYCKAS SMED. DE FLESTA UNGA SER DETTA SOM NÅGOT POSITIVT, MEN DET SKAPAR SAMTIDIGT STRESS OCH ORO INFÖR DE MÅNGA VAL SOM MÅSTE GÖRAS PÅ VÄGEN.

97%

UPPLEVER ATT SVERIGE ÄR ETT BRA LAND ATT LEVA I

DAGENS UNGA VÄXER UPP I EN OROLIG OMVÄRLD, MEN TROTS DETTA FINNS EN STOR FRAMTIDSTRO. DE FLESTA ÄR GANSKA NÖJDA MED BÅDE SITT EGET LIV OCH SVERIGE SOM LAND.

Känner omsorg och tar ansvar

Självbilden är långt ifrån den bild av en egocentrisk och narcissistisk generation som vi ibland läser om. Omtänksam och ansvarsfull är de vanligaste orden som ungdomarna använder för att beskriva sig själva. Tätt följt av snäll och ambitiös.

Tjejer har utöver detta ofta beskrivit sig som sociala, glada, envisa och kreativa, medan killar oftare har valt lugn, teknisk och sportig för att beskriva sig själva.

SÅ SER DE PÅ SIG SJÄLVA

”Vilken eller vilka av följande egenskaper tycker du beskriver dig bäst?” Ju större andel som svarat alternativet, desto större text. Max fem alternativ fick anges.

Vill bli uppfattade som mogna

Det finns klara likheter mellan hur de unga uppfattar sig själva och hur de vill uppfattas av andra, men det finns också skillnader. Vi kan urskilja en önskan att uppfattas som mogna. Ord som trygg, ansvarsfull, intellektuell, tolerant, smart, självständig och framåt

är vanliga val. Samtidigt vill fler uppfattas som roliga än som beskriver sig själva så. Vi ser också att den här generationen inte vill förknippas med ord som rik och principfast. Dessa egenskaper hamnar i botten.

SÅ VILL DE BLI UPPFATTADE

"Hur vill du helst bli uppfattad?" Ju större andel som svarat alternativet, desto större text. Valfritt antal alternativ fick anges.

Mer olika än någonsin

Det finns ett oändligt antal identiteter och subkulturer för ungdomar att identifiera sig med idag. Och de vill förknippas med flera olika identiteter. Dagens unga är troligtvis mer olika varandra än någon tidigare generation. Från en punkt då subkulturerna kom och gick från en generation till en annan är vi nu i en situation då varje generation, och individ, har en uppsjö av olika subkulturer att välja mellan. Varje individ tillhör inte bara en subkultur utan identifierar sig i snitt med en handfull, vissa sannolikt helt självvalda medan andra till viss del är styrda av bakgrund.

Mot bakgrund av de stora rekryteringsutmaningar som finns inom till exempel industrin, är det intressant att se att begreppen "gamer" och "miljövän" hamnar i topp, två profiler som borde vara enkla att kombinera med teknik, forskning och utveckling. Att identifiera sig som "gamer" är särskilt vanligt bland ungdomar i småstäder eller på landsbygden. Genom att i högre utsträckning möta ungdomar kring områden som de intresserar sig för och identifierar sig med skulle troligtvis fler kunna lockas till de sektorer där kompetensen behövs som mest.

GAMER OCH MILJÖVÄN VANLIGASTE SUBKULTURERNA

"Här kommer en lista med olika begrepp – vilka av dem tycker du passar för att beskriva dig?"
Ju större andel som svarat alternativet, desto större text. Valfritt antal alternativ fick anges.

Identitet och intresse skiljer sig mellan tjejer och killar

Identiteter och intressen följer inte nödvändigtvis klassiska mönster. I våra jämförelser mellan olika orter i Västsverige ser vi sällan särskilt stora skillnader. Globalisering och digital utveckling gör att unga på olika platser över hela jorden kan mötas och att geografins minskar i betydelse. Att "samtalet" mellan unga är globaliserat får givetvis också betydelse för arbetsgivarvarumärken och framtida rekryteringar.

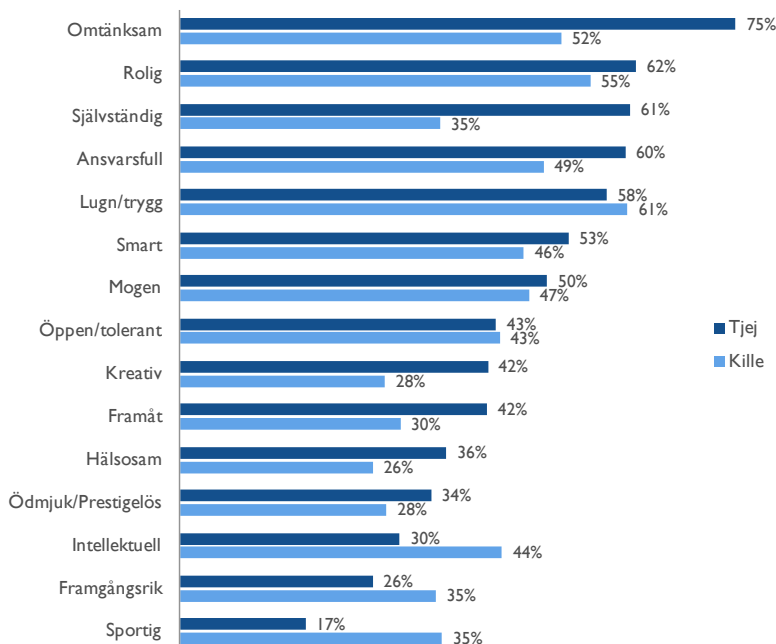
Föga förvånande finns det vissa könsskillnader i hur ungdomarna uppfattar sig själva. Tjejer identifierar sig till exempel i större utsträckning än killar som omtänksamma, ansvarsfulla och ambitiösa, medan killarna oftare valt lugn, sportig och teknisk för att beskriva sig själva. Även när det gäller subkulturer syns vissa könsskillnader. Skillnader i hur tjejer och killar ser på sig själva och vilka intressen de har återspeglas också i intresset för olika utbildningar och yrken, vilket vi behandlar längre fram.

KÖNSSTEREOTYPER SLÅR IGENOM

Könsskillnader gällande identitet och subkultur.

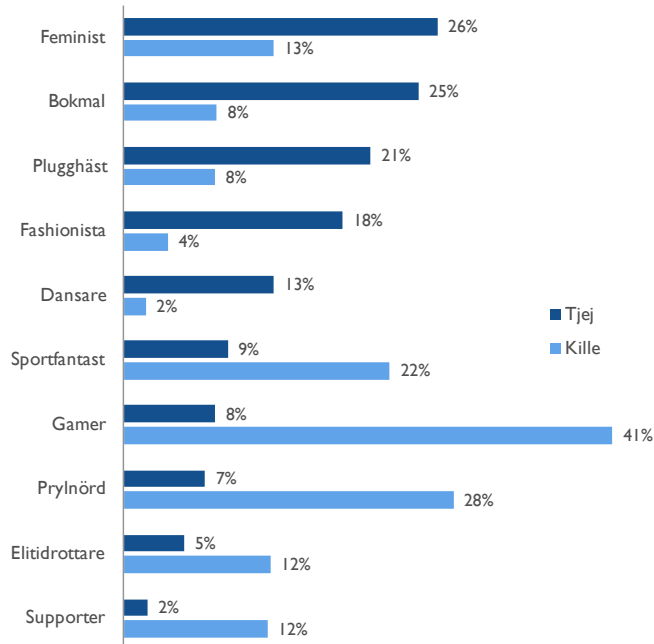
IDENTITET

"Hur vill du helst bli uppfattad?"

SUBKULTUR

"Här kommer en lista med olika begrepp – vilka av dem tycker du passar för att beskriva dig?"

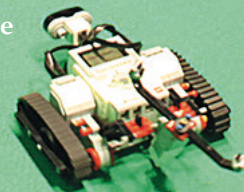
MEDLEM NR 35585 | LIN EDUCATION | GÖTEBORG

I Västsverige finns företag som verkar i gränslandet mellan pedagogik och teknik. Lin Education är företaget vars produkter stärker den digitala kompetensen och utvecklingen hos lärare och elever i alla årskurser.

På väg till arbetslivet

Detta är en generation som längtar efter det lilla livet, med stabilitet och trygghet. Det syns inte minst i deras tankar om familj och boende. Samtidigt är de individualister som vill kunna bestämma själva över sitt liv och hålla många dörrar öppna. Ifall de ändrar sig på vägen.

Nu är de väg till arbetslivet. Vissa av dem är redan där. Vad har de för ambitioner, tankar om studier och vad prioriterar de i livet?

Viktigt att vara duktig i skolan

Samtidigt som studieresultaten i svensk skola sjunker, bör vi känna hopp. En klar majoritet av ungdomarna tycker att det är viktigt att vara duktig i skolan. Att studieintresset är stort märks också i fråga om viljan att läsa vidare efter gymnasiet (se s. 18)

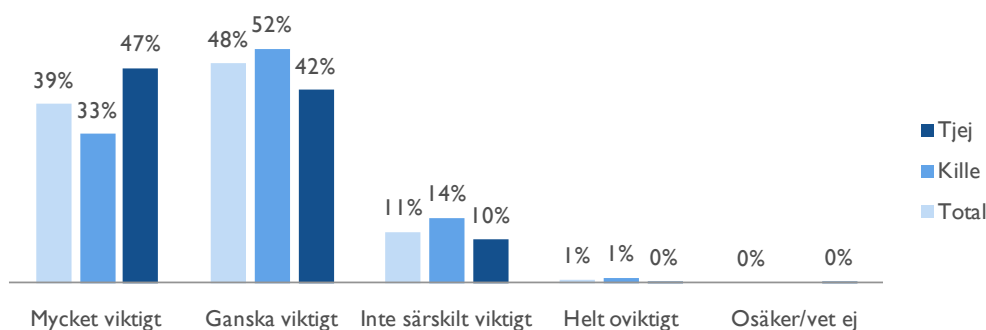
Men inställning är en sak och prestation en annan. De flesta anstränger sig inte lika hårt som det tycker att det är viktigt. En större andel tjejer än killar anger att de anstränger sig hårt. Tidigare kunde vi också se att

var femte tjej identifierar sig som plugghäst, medan endast en av tio killar gjorde detsamma (se s. 13).

Skillnader i studieengagemang visar sig också i faktiska skolresultat. De som halkar efter i svensk skola idag är framför allt killar. Om vi inte lyckas motivera både tjejer och killar i skolan kommer detta få allvarliga effekter i framtiden. Både för individen, rekryterande arbetsgivare och för samhället i stort.

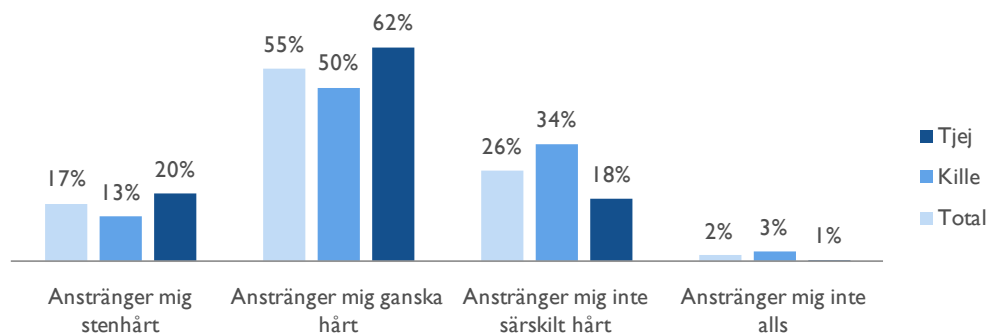
9 AV 10 TYCKER DET ÄR VIKTIGT ATT VARA DUKTIG I SKOLAN

”Hur viktigt är/var det för dig att vara duktig i skolan?”

KÖNSSKILLNAD SYNS NÄR DEN EGNA STUDIEANSTRÄNGNINGEN SKA UPPSKATTAS

”Hur skulle du beskriva din egen insats i skolan hittills?”

Intresse och framtidsutsikter styr gymnasievalet

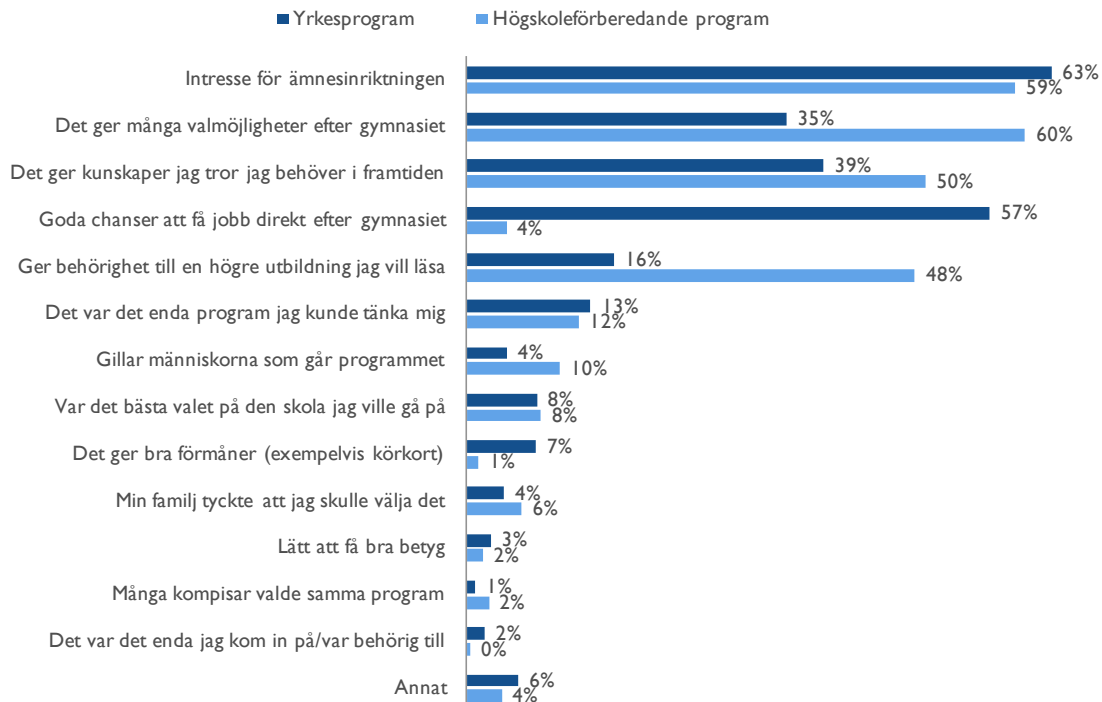
Första viktiga utbildningsvalet gör unga när de ska välja gymnasieprogram. Undersökningen visar att intresset för ämnesinriktningen på programmet är viktigast i detta val, men det upplevs också viktigt att valet stänger så få dörrar som möjligt och leder till de jobb eller studier som man tänker sig i framtiden. Önskan att hålla många dörrar öppna behöver inte bara tyda på nyfikenhet inför framtiden, utan kan också vara ett uttryck för oro och ovisshet. Samtidigt som gymnasievalet upplevs ha blivit alltmer definitivt, med en tydlig åtskillnad mellan yrkes- och högskole-

förberedande program, framstår det som allt svårare att förutspå vilka jobb som kommer finnas i framtiden, och vad de kommer att kräva i form av utbildning och erfarenheter. I denna verklighet är det för många unga svårt att navigera och göra välgrundade val. Utbildningskartan och arbetsmarknaden har blivit alltmer komplexa. Det ställer krav på att studie- och yrkesvägledningen utvecklas och utvidgas. Idag varierar resurserna för och kvaliteten på vägledningen kraftigt mellan olika kommuner.

ÄMNESINTRESSE, HÅLLA MÅNGA DÖRRAR ÖPPNA OCH JOBBUTSIKTER VIKTIGAST

”Varför valde du ditt gymnasieprogram?”

Frågan är endast ställd till gymnasieelever och är här nedbruten på vilken typ av gymnasieprogram man går. Valfritt antal alternativ fick anges.

Planerar för jobb och studier direkt efter gymnasiet

Men när gymnasiet är över, vad väntar då? Det är endast 4 % som anger att de bara ska ta det lugnt. De andra har idéer som oftast kretsar kring att jobba, plugga eller resa. Att resa är särskilt populärt bland tjejer. Studien visar att samma tre alternativ är i topp bland ungdomar på både yrkes- och högskoleförberedande program, men att deras inbördes ordning skiljer sig i enlighet med förväntningarna.

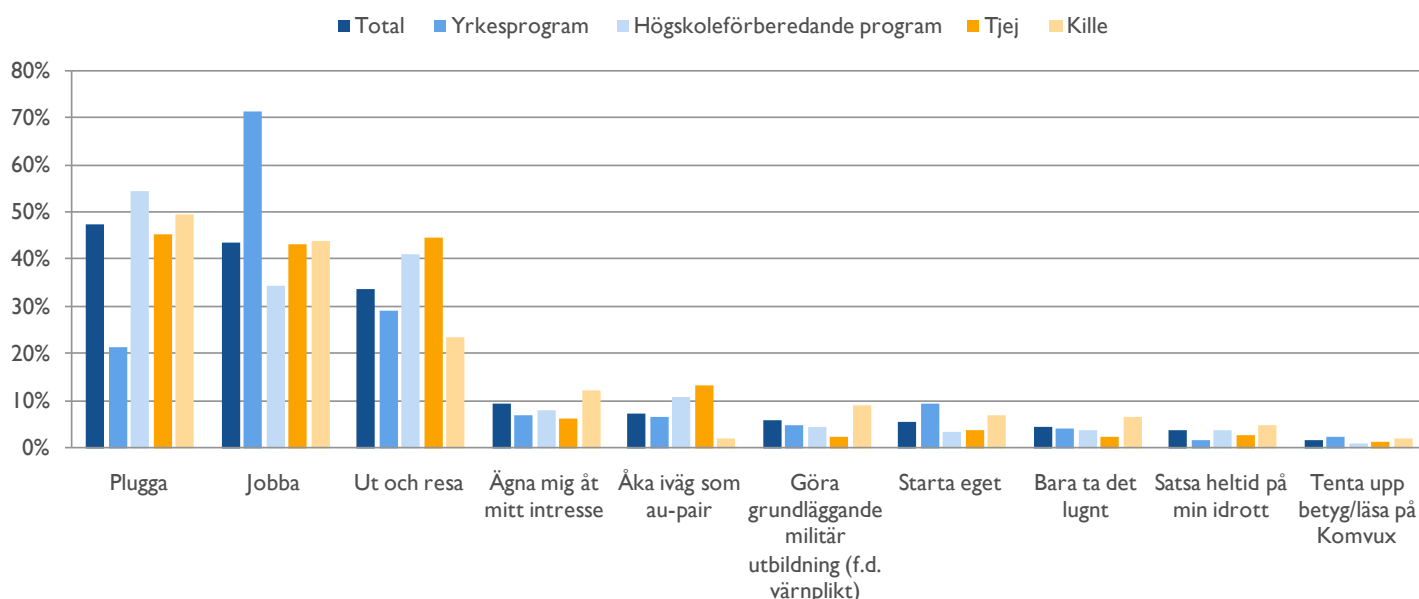
Den generella trenden i Sverige de senaste åren är att allt fler väljer att studera vidare direkt efter gymnasiet. Detta beror bland annat på ungas svårigheter att hitta jobb och på ökade förväntningar i samhället på att unga ska läsa vidare. Ur ett samhällsekonomiskt

perspektiv, men också för många arbetsgivare, är det viktigt att ledtiderna kortas och att ungdomarna får en effektiv studietid, snabbt kommer ut i arbetslivet och kan bidra till välfärden. Samtidigt finns det arbetsgivare som frågar sig vad som händer med kompetensförsörjningen till deras företag när ungdomar går rakt igenom utbildningssystemet, utan de andra erfarenheter och perspektiv som det innebär att jobba, resa med mera, och få chans att reflektera över sina drivkrafter och förmågor. En yrkeskategori där denna problematik ofta diskuteras är lärarkåren. Kanske finns det anledning att bredda synen på ungas kompetens, och inte enbart fokusera på snabb genomströmning i utbildningssystemet.

PLUGGA, JOBBA OCH RESA I TOPP OAVSETT PROGRAM

”Vad vill du helst göra direkt efter gymnasiet?”

Frågan är endast ställd till gymnasieelever och är här nedbruten på kön och vilken typ av gymnasieprogram man går.

Att läsa vidare är självklart för de flesta

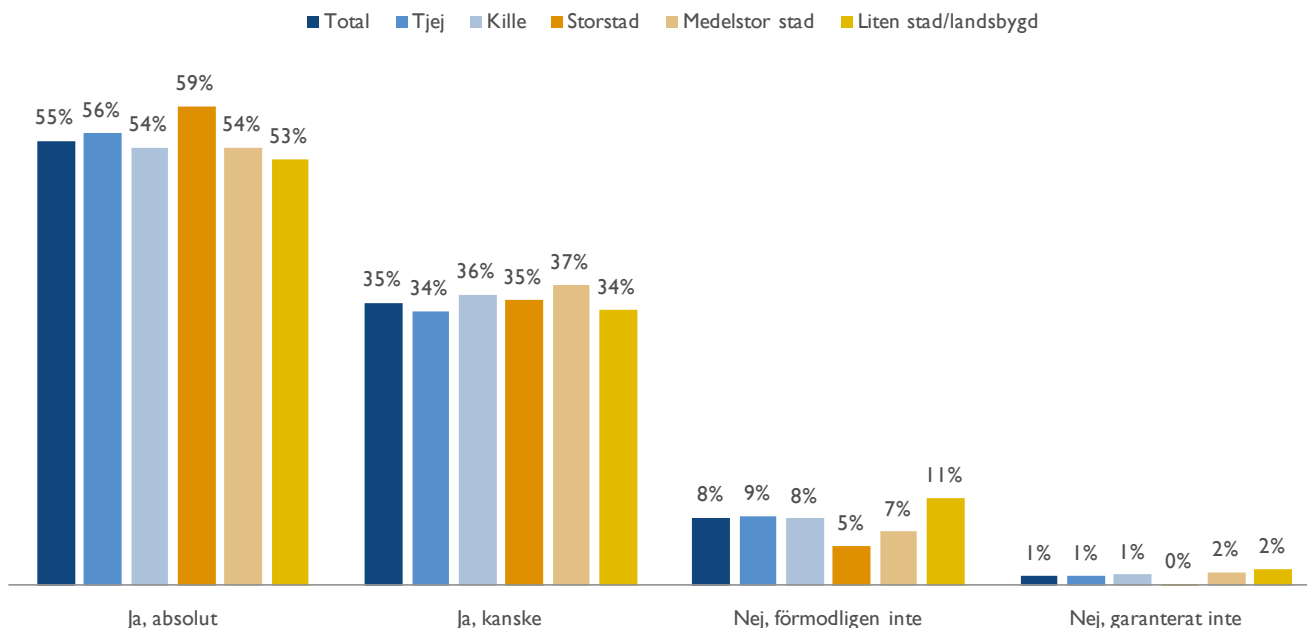
Mer än hälften av ungdomarna är säkra på att de ska läsa vidare. Ytterligare en tredjedel vill hålla dörren öppen. Ytterst få utesluter det helt. Ungdomarna i småstad/landsbygd är mindre intresserade av att läsa vidare än andra. Mellan killar och tjejer är skillnaderna små, men om vi tittar på det faktiska utfallet är det tydligt att det är fler tjejer än killar som läser vidare på landets universitet och högskolor.

Framtidens arbetsmarknad ställer allt högre krav på utbildning. Därför är det problematiskt att utbildningsnivån varierar så. I delar av Västsverige kämpar man med att höja den generella utbildningsnivån i kommunerna. Det är ett viktigt arbete där skola, näringsliv och regionala högskolor behöver samverka.

ENDAST SMÅ VARIATIONER I INTRESSE FÖR VIDARE STUDIER

"Tror du att du kommer läsa vidare inom tre år efter studenten?"

Frågan är endast ställd till gymnasieelever och är här nedbruten på kön och bostadsort.

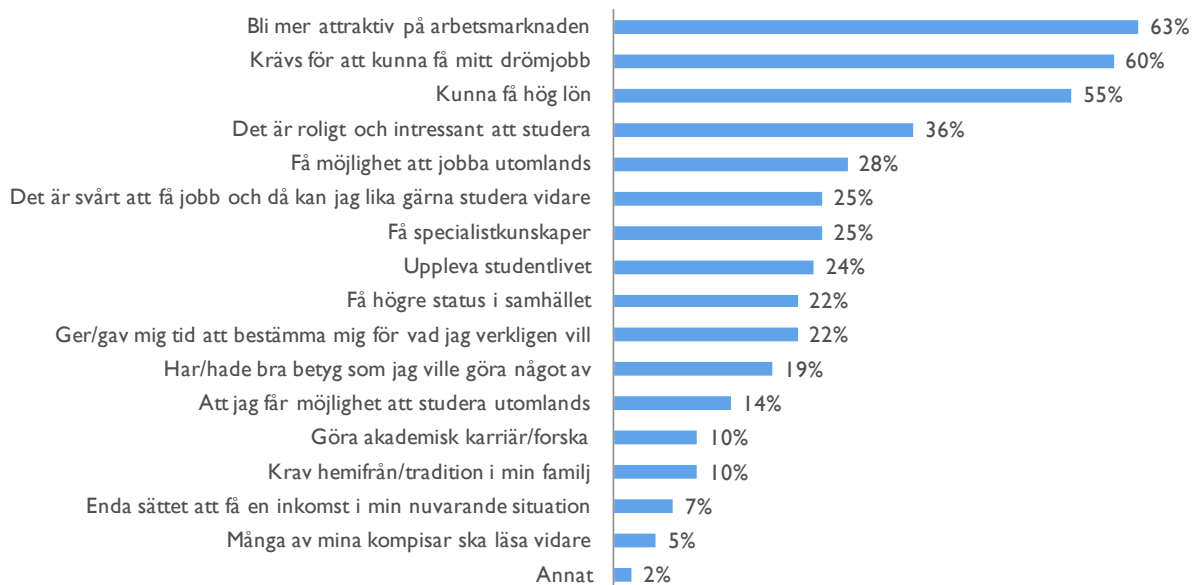
Pluggar för att klara konkurrensen

Ungdomarna verkar medvetna om den ökade efterfrågan på välutbildad personal. Man pluggar vidare för att klara konkurrensen, snarare än för att man tycker att det är roligt och intressant. För många har

att studera vidare blivit det naturliga sättet att få ett intressant jobb som ger hyfsat betalt. Alternativ för att uppnå detta finns naturligtvis men är långt ifrån lika självklara.

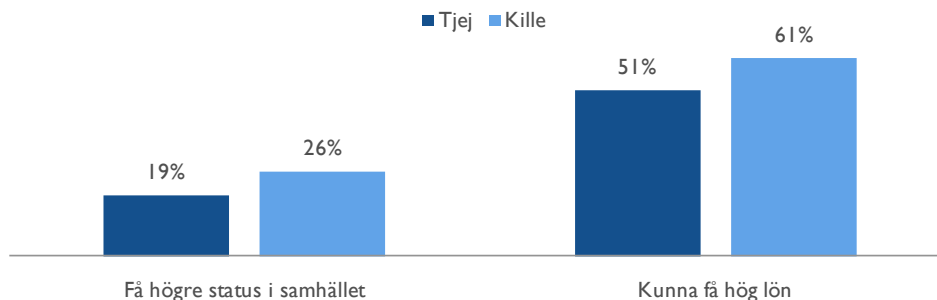
STUDIERNASKA BANA VÄG TILL DRÖMJOBDET

”Vilket/vilka är/var de viktigaste skälen för dig att läsa vidare?” Valfritt antal alternativ fick anges.

KILLARNA MER FOKUSERADE PÅ LÖN OCH STATUS

De alternativ där skillnaden mellan tjejers och killars svar på frågan ”Vilket/vilka är/var de viktigaste skälen för dig att läsa vidare?” är störst.

Efterfrågar kunskap om arbetsmarknaden

Hur mycket styr arbetsmarknadens behov vad ungdomarna tänker studera? Det finns en vilja att anpassa studierna efter jobb möjligheterna, men det är långt ifrån alla som vet hur jobbutsikterna ser ut. Två av fem uppger att de, trots att de vill veta, inte har koll på vilka yrken och

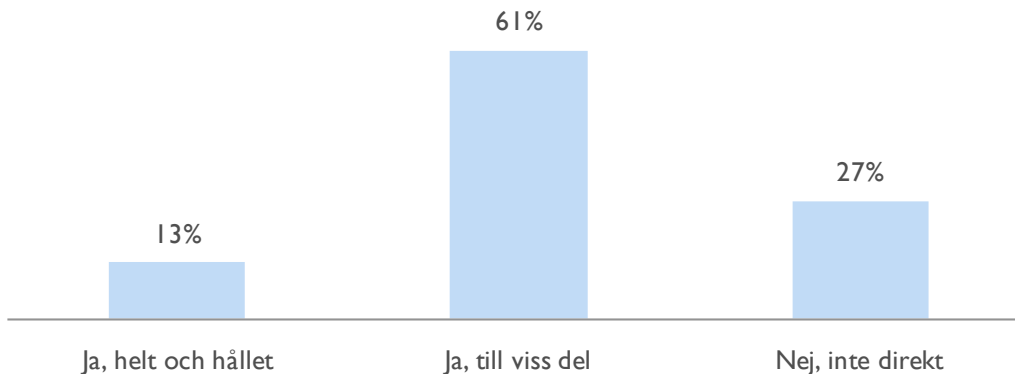
utbildningar det kommer behövas mer eller mindre av i framtiden. Endast en av tio bryr sig inte om den frågan. Det finns alltså ett sug efter att veta mer om arbetsmarknaden och behovet av en välfungerande studie- och yrkesvägledning och tidig arbetslivskontakt gör sig påmint.

OSÄKRA PÅ VILKEN KOMPETENS SOM EFTERFRÅGAS

”Har du koll på vilka yrken och utbildningar som det kommer att behövas mer/mindre av i framtiden?”

Om ja: ”Anpassar eller har du anpassat dina egna studie-/yrkesval efter hur arbetsmarknaden förväntas se ut i framtiden?”

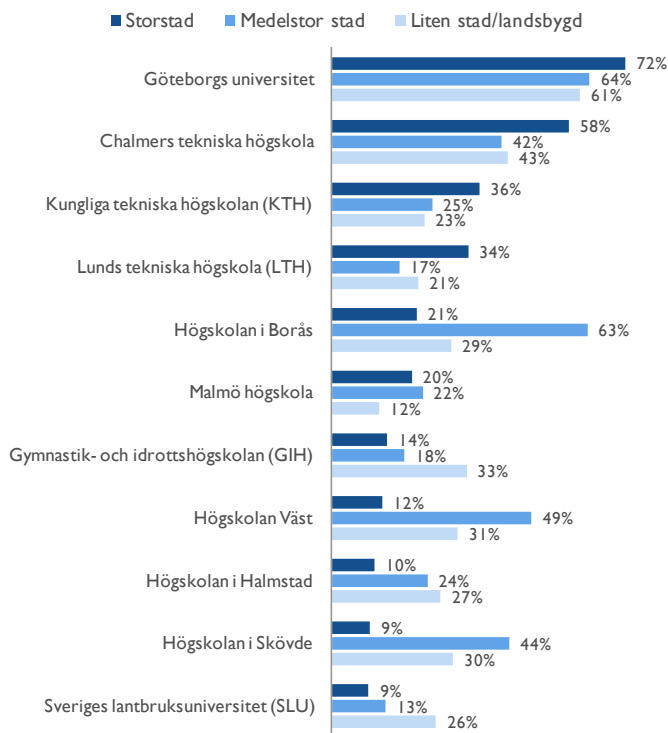
Göteborg hetaste studieorten

Vidare studier leder oftast, men inte alltid, i en akademisk riktning. Även om många kan tänka sig att flytta för att läsa vidare spelar närhet en stor roll. De västsvenska högskolorna och universiteten står högst i kurs, men även universiteten i Lund, Uppsala och Stockholm samt Kungliga tekniska högskolan återfinns i topp tio. En dryg tredjedel av de västsvenska

storstadsungdomarna kan tänka sig att läsa vid Kungliga tekniska högskolan och Lunds tekniska högskola. En viktig anledning till att en stor andel ungdomar i medelstora städer kan tänka sig Högskolan i Väst respektive Högskolan i Skövde är troligtvis den lokala förankringen, det vill säga att dessa högskolor lockar ungdomar i närområdet.

GÖTEBORGS UNIVERSITET I TOPP MEN DE REGIONALA HÖGSKOLORNA HAR EN LOKAL FÖRANKRING

1.	Göteborgs universitet	67%
2.	Chalmers tekniska högskola	50%
3.	Högskolan i Borås	35%
4.	Lunds universitet	35%
5.	Handelshögskolan vid GU	31%
6.	Uppsala universitet	31%
7.	Högskolan Väst	30%
8.	Stockholms universitet	30%
9.	Kungliga tekniska högskolan	30%
10.	Högskolan i Skövde	27%
11.	Lunds tekniska högskola	27%
12.	Linköpings universitet	25%
13.	Handelshögskolan i Stockholm	23%
14.	Högskolan i Jönköping	23%
15.	Gymnastik- och idrottshögskolan	20%
16.	Malmö högskola	19%
17.	Karlstads universitet	19%
18.	Högskolan i Halmstad	19%
19.	Umeå universitet	18%
20.	Försvarshögskolan	17%

De största skillnaderna baserat på bostadsort.

Topp-20-svaren på frågan "Vilken/vilka av följande högskolor och universitet kan du tänka dig att läsa vid?" Andel som anger att de kan tänka sig att läsa vid respektive lärosäte. Frågan är endast ställd till ungdomar som studerar vidare eller planerar att göra det. Valfritt antal alternativ fick anges.

Högpresterande väljer bort regionala högskolor

När vi detaljstuderar de ungdomar som har höga betyg och redan studerar eller vill studera vidare, och som därför kan karaktäriseras som högpresterande, ser vi ett annat mönster. På topplistan för dessa elever ligger Göteborgs två universitet fortfarande i topp, men övriga västsvenska högskolor har fallit ur tio-i-topp-listan. Däremot är dessa ungdomar mer intresserade av andra svenska högskolor och universitet. Vad är det som gör att till exempel Karlstad universitet attraherar

fler av dessa elever än till exempel Högskolan i Skövde, en annan högskola i en mellanstor stad och med liknande utbildningsutbud? Frågor som denna behöver adresseras på regional nivå, av universiteten och högskolorna själva, och i dialog med arbetsgivare inom både offentlig och privat sektor. Ytterst handlar detta om att de regionala högskolornas status och relevans som utbildare kan ifrågasättas.

UNIVERSITET UTANFÖR VÄSTSVENSKA SÄRSKILT LOCKANDE FÖR HÖGPRESTERANDE ELEVER

Ranking av svenska lärosäten utifrån högpresterande elevers val, samt andelen av dessa elever som anger att de kan tänka sig att läsa vid respektive lärosäte.

1.	Göteborgs universitet	66%
2.	Chalmers tekniska högskola	60%
3.	Kungliga tekniska högskolan (KTH)	37%
4.	Lunds universitet	37%
5.	Uppsala universitet	34%
6.	Handelshögskolan vid Göteborgs universitet	30%
7.	Lunds tekniska högskola (LTH)	28%
8.	Linköpings universitet	28%
9.	Stockholms universitet	26%
10.	Handelshögskolan i Stockholm	23%
11.	Högskolan i Borås	21%
18.	Högskolan Väst	17%
24.	Högskolan i Skövde	11%
26.	Högskolan i Halmstad	10%

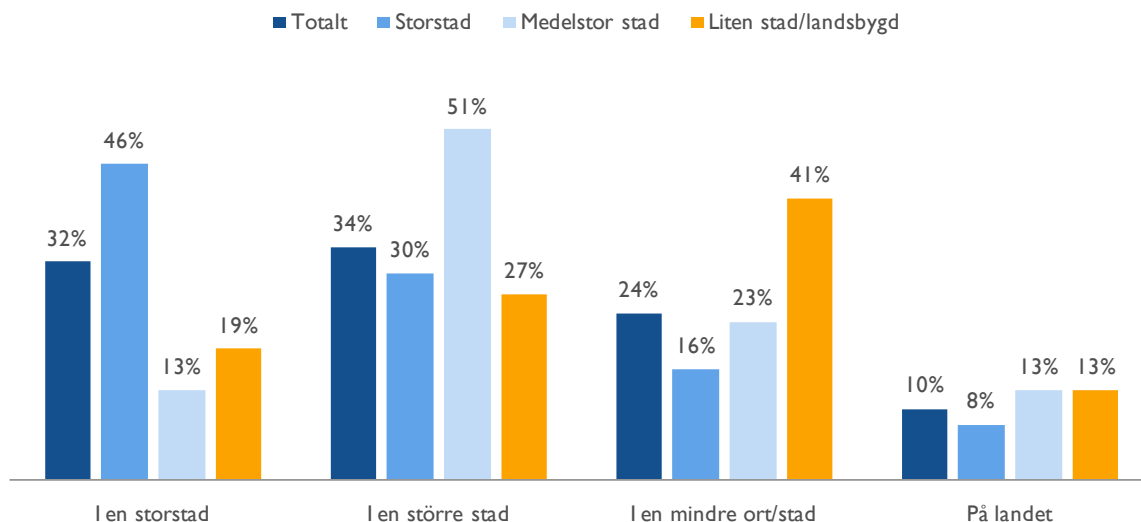
Stora städer lockar flest

De flesta vill bo i större städer eller storstäder i framtiden, en tendens som också syntes i intresset för olika högskolor. Det är viktigt att komma ihåg att storstäder lika gärna kan vara Stockholm eller Göteborg, som Berlin eller New York. Detta definieras inte i undersökningen.

Det är dock en tredjedel av ungdomarna som säger att de vill bo i en mindre ort eller på landet i framtiden. Framför allt är det tjejer som är intresserade av att bo så. Samtidigt är det tydligt att det finns en stark koppling mellan hur man bor nu och hur man vill bo i framtiden.

MÅNGA VILL BO KVAR ELLER ÅTERVÄNDA TILL LIKANDE MILJÖ

”Var vill du bo i framtiden?” Nedbrutet på bostadsort.

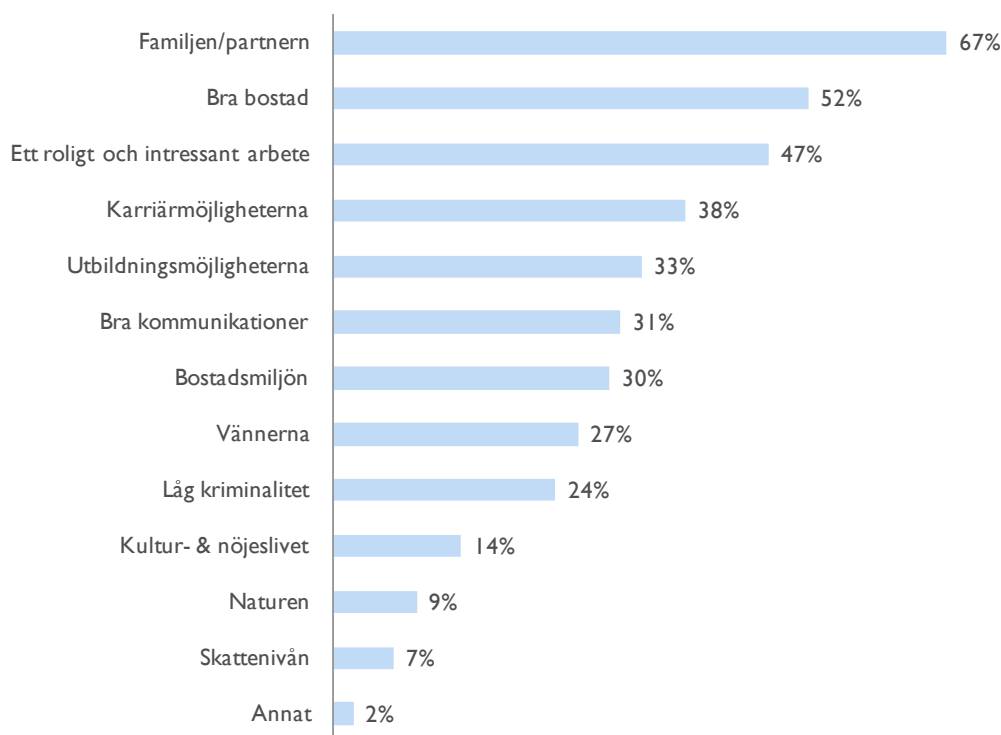
Trygghet och valfrihet styr val av bostadsort

Hur kan de unga lockas att stanna kvar eller återvända till Västsverige i framtiden? I ungdomarnas prioriteringar kring bostadsort kan vi återigen urskilja en önskan om en livssituation som kretsar kring det trygga och familjenära. Att bostaden kommer före karriären samt att låg kriminalitet prioriteras högre än kultur och nöje tyder på detta. Hur hänger detta då ihop med den önskan om rörlighet och valfrihet som också märks? En förklaring kan vara förväntningar om att kunna behålla valmöjligheterna inom jobb, utbildning et cetera, även om man stadgat sig i privatlivet.

Detta sökande efter både trygghet, rörlighet och valfrihet för individen ställer krav på såväl kommuner som arbetsgivare som vill attrahera dessa ungdomar. Det implicerar att man vill känna sig tryggare på gator och torg och att man förväntar sig goda kommunikationer. Vidare innebär det att företags lokalisering kan förväntas få allt större betydelse för att attrahera kompetens. Gränsen mellan jobb och fritid har suddats ut och jobbet måste därför kunna bedrivas så att individen kan kombinera dessa på ett tillfredsställande sätt.

FAMILJEN VIKTIGAST VID VAL AV BOSTADSORT

”Vad tror du kommer att vara viktigast för dig när du ska välja bostadsort i framtiden?”
Max fyra alternativ fick anges. Datan kommer från Ungdomsbarometern 2013/14.

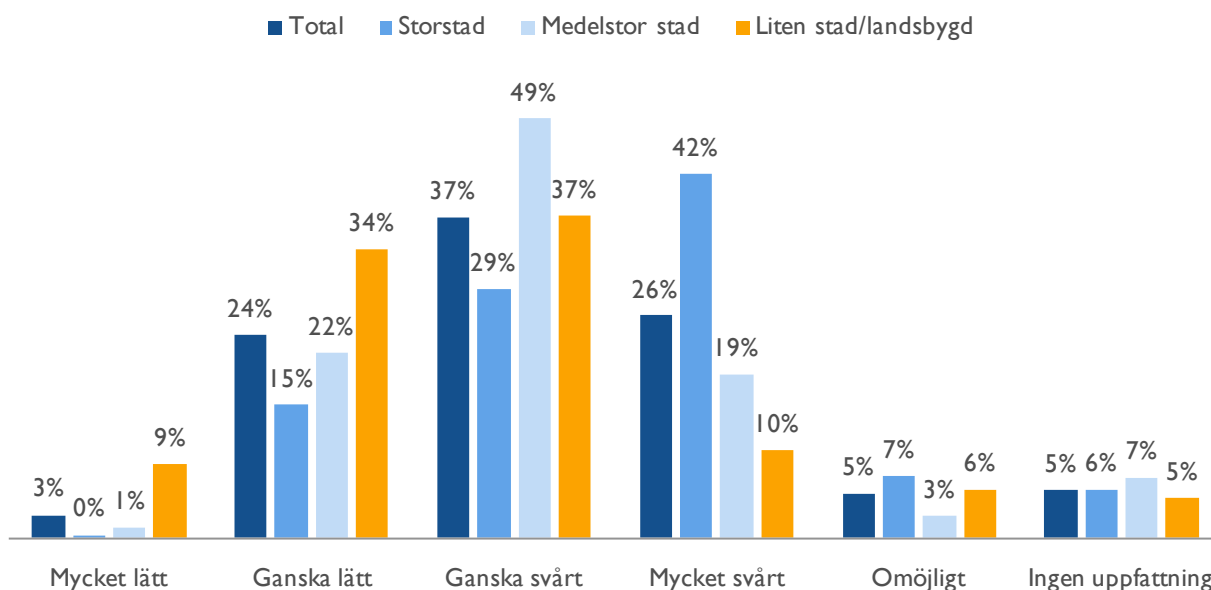
Bostadsbristen tydlig

Många västsvenska ungdomar vill bosätta sig i stora städer, men där är bostadsbristen stor i dagsläget. Ungdomarna är väl medvetna om att det är svårt att hitta bostäder. Att storstadsungdomarna upplever detta är kanske inte så oväntat, men att hälften av ungdomarna i småstäderna eller på landet upplever det svårt att hitta bostad förvånar kanske mer. Totalt sett uppger endast en av fyra västsvenska ungdomar att det skulle vara lätt att fixa en ny permanent bostad

på orten de bor idag. Detta visar att bostadsbristen inte längre enbart är ett storstadsfenomen, utan en nationell utmaning. Med tanke på hur högt denna generation ungdomar värderar bra bostad är tillgången till bostäder en nyckelfråga för Västsveriges befolkningstillväxt och ekonomiska utveckling. Läs mer om bostadsbristens ekonomiska konsekvenser i Västsvenska Handelskammarens rapport Bostadsbristens pris (2014:1).

SVÅRT ATT HITTA BOSTAD

”Om du skulle fixa ett nytt permanent boende på orten där du bor idag, hur lätt skulle det vara?” Nedbrutet på bostadsort.

MEDLEM NR 34942 | SWEDAVIA AB GÖTEBORGLANDVETTER AIRPORT | LANDVETTER

2013 hade Sveriges näst största flygplats fem miljoner passagerare och sysselsätter idag 3 500 personer.

Just nu håller Airport City på att växa fram vid flygplatsen. På ett område av två miljoner kvadratmeter planeras det för verksamheter inom logistik, handel och upplevelser, kontor samt hotell och konferens.

Drömjobbet

Nu har vi undersökt vilka värderingar, drivkrafter och intressen ungdomarna har på vägen till arbetslivet, men vad har de för bild av hur det är att jobba? I det här avsnittet tittar vi närmare på vad 90-talisterna prioriterar hos arbetsgivare, vilka egenskaper de vill se hos sina chefer och vad de själva är intresserade av att jobba med.

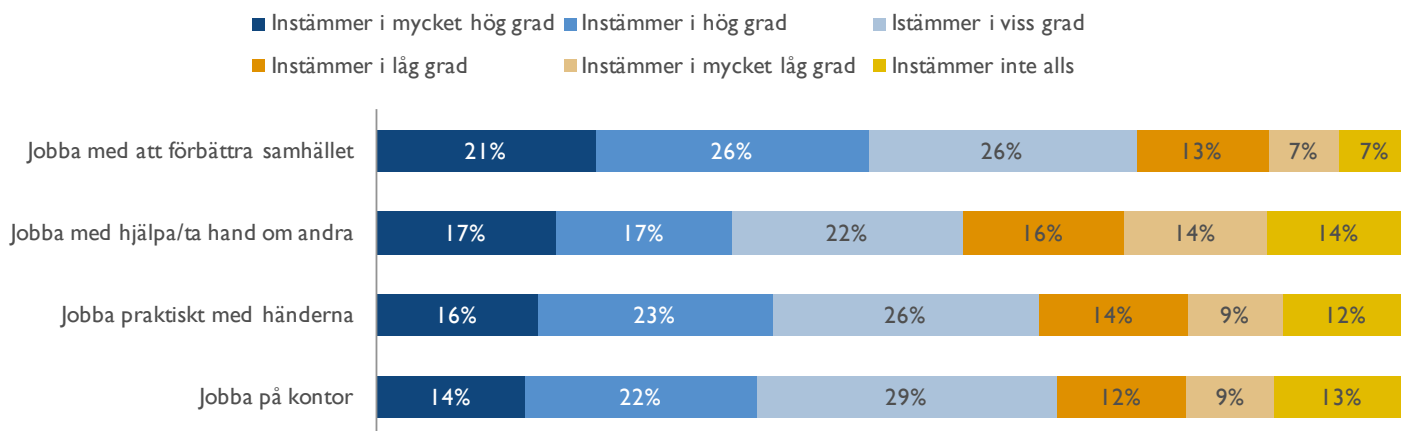
Jobba för den goda sakens skull

90-talisterna är en generation som vill göra skillnad för samhället. Nästan hälften anger att de i mycket hög grad eller i hög grad vill arbeta med att förbättra samhället. Att jobba med att hjälpa andra är inte fullt så attraktivt, men här är skillnaden mellan könen större. Medan nästan hälften av tjejerna anger att de i mycket

hög grad eller i hög grad vill arbeta med att hjälpa/ta hand om andra, anger bara en av fyra killar detsamma. Kanske något oväntat, så är det lika många som vill jobba med händerna som vill jobba på kontor. På dessa frågor är det inte några stora skillnader mellan könen eller var ungdomarna bor.

VIKTIGT ATT FÖRBÄTTRA SAMHÄLLET

”Hur väl instämmer du i följande påståenden? Jag vill i framtiden...”

Intresset styr mer än klassiska statusfaktorer

Även om vi nyss kunde konstatera att 90-talisterna vill göra skillnad i samhället, ser vi att andra saker upplevs vara viktigare när de får prioritera vad som är viktigt på en framtida arbetsplats.

Precis som i fråga om utbildningsval spelar intresse stor roll när det handlar om framtida arbetsplats. Social gemenskap, bra balans mellan arbete och fritid och bra ledarskap är också viktiga faktorer för dagens unga.

Detta är en generation som prioriterar sociala och familjenära värden framför klassiska statusfaktorer som lön och karriär. Möjlighet till snabb karriär kommer långt ner i rankingen över vad som är avgörande på framtida arbetsplatsen.

Tjejer har en mer komplex bild av sitt drömjobb. De har valt fler alternativ än killarna och tycker således att

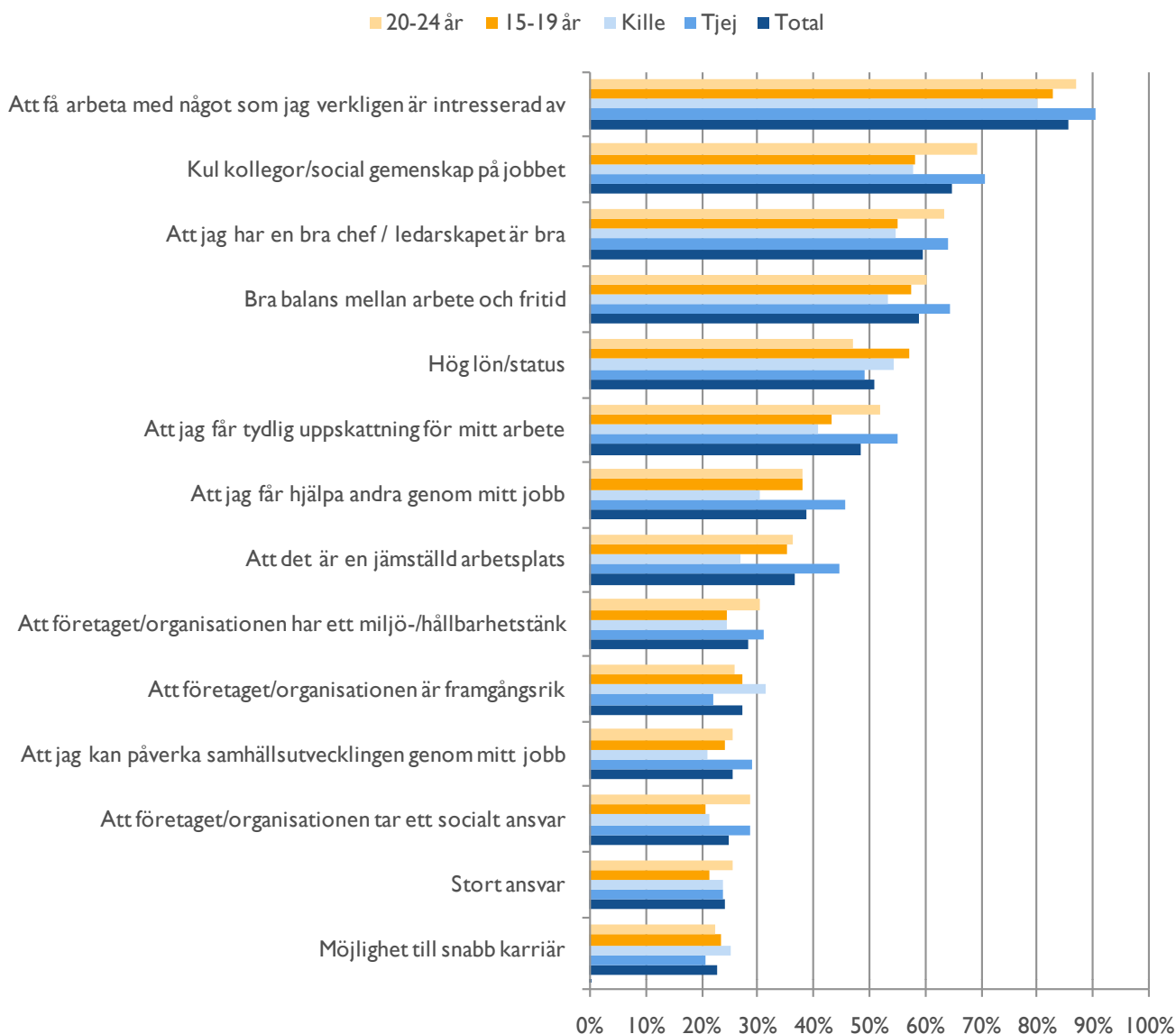
fler aspekter är viktiga i valet av arbetsplats. Killarna prioriterar, i högre utsträckning än tjejerna, materiella och statusorienterade faktorer, som till exempel hög lön/status och att företaget är framgångsrikt.

Hög lön/status är också något som yngre ungdomar prioriterar högre än äldre. 20-24-åringarna har valt fler alternativ och prioriterat ledarskap, uppskattning och gemenskap i större utsträckning. Kanske beror detta på att de är närmre arbetsmarknaden och vet lite mer om vad det innebär att jobba och hur de känner inför det.

Att familj och fritid prioriteras så högt och att lön och karriär inte verkar lika viktigt, indikerar att arbetsgivare behöver hitta fler och nya sätt att attrahera och behålla kompetens. Saker som flexibla arbetsplatser och -tider, bra tekniska lösningar, möjlighet att träna på arbetstid et cetera, blir viktigare.

ÅLDER PÅVERKAR BILDEN AV DRÖMJOBDET

”Vad av följande känns avgörande i ditt framtida arbete/på din framtida arbetsplats?” Nedbrutet på kön och ålder. Valfritt antal alternativ fick anges.

Väljer näringslivet framför offentlig sektor

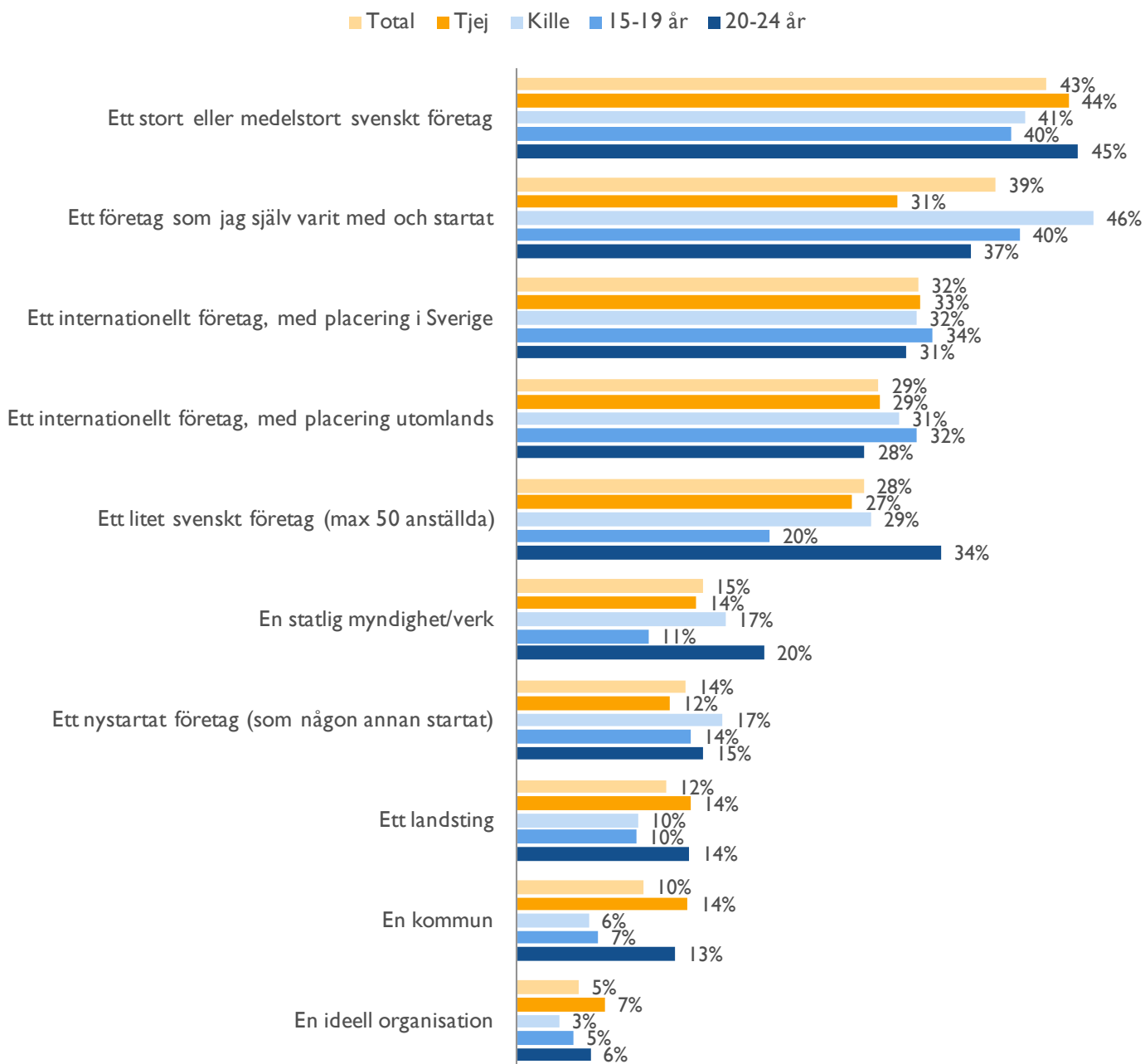
Det är tydligt att näringslivet lockar mer än offentlig sektor, men får de västsvenska ungdomarna välja mellan offentliga arbetsgivare så är det statliga myndigheter som lockar snarare än kommuner eller landsting. Mest attraktivt är det dock att jobba i stora och medelstora svenska företag. En bidragande orsak till att relativt få unga lockas av små svenska företag, trots att det är i den kategorin som de flesta nya jobb skapas, är troligtvis att småföretagen syns mindre, att unga har dålig kännedom om dem. Tesen bekräftas av att vi ser att gruppen 20-24-åringar, som står

närmare arbetsmarknaden, i högre utsträckning än 15-19-åringar lockas av att jobba i småföretag. Den yngre gruppen är dock mer intresserade än de äldre ungdomarna av att jobba i internationella företag och av att starta eget. Kanske ligger en något större rörlighet och riskbenägenhet bland tonåringarna bakom dessa skillnader?

Vi ser också skillnader mellan tjejer och killar i inställningen till entreprenörskap, vilket vi utvecklar i nästa avsnitt.

STORA OCH MEDELSTORA SVENSKA FÖRETAG LOCKAR FLEST

”Vilken eller vilka av följande arbetsgivare vill du helst jobba för?” Nedbrutet på kön och ålder. Max tre alternativ fick anges.

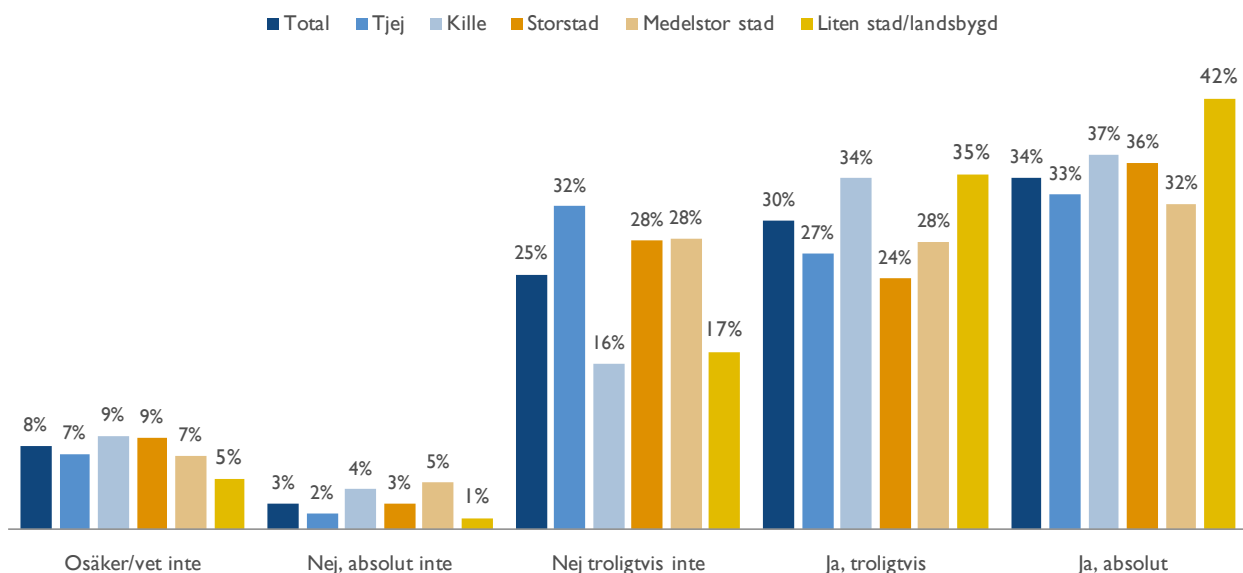
Bostadsorten har betydelse för vilka möjligheter ungdomarna ser för sig själva

Studerar vi skillnaderna mellan olika orter ser vi att internationella företag lockar ungdomar i storstäderna i något högre utsträckning än andra, medan ungdomar i småstad/landsbygd är mer positiva till att starta eget. Troligtvis präglas ungdomarna av den ort de bor i. I Göteborgsområdet finns flera av de stora internationella bolagen. Lokala entreprenörer blir mer synliga på en mindre ort och att starta eget kan vara en viktig möjlighet på orter där arbetsmarknaden och karriärmöjligheterna är begränsade. Samtidigt ser vi att entreprenörskap även finns bland storstadsungdomarna. Av dem kan fyra av tio tänka sig att jobba i ett företag som de själva varit med att starta.

När det gäller att starta eget ser vi också ganska stora skillnader mellan tjejer och killar. Medan nästan hälften av killarna är intresserade av att jobba i företag som de själva varit med att starta, svarar en knapp tredjedel av tjejerna detsamma. En större andel killar än tjejer svarar också positivt på frågan om de är intresserade av att starta eget. Vi kan anta att det har betydelse hur arbetsmarknaden ser ut, för hur unga ser på framtida jobb. Det är svårt att lockas av något man knappt känner till. Därför är det också viktigt med förebilder, för att skapa intresse och självförtroende att utmana normer. Inte minst är det en viktig aspekt i arbetet för att locka fram fler kvinnliga entreprenörer.

STARTA EGET MER INTRESSANT PÅ LANDET OCH BLAND KILLAR

”Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag?” Nedbrutet på kön och bostadsort.

Chefen måste vara rättvis

Bra ledarskap visade sig tidigare vara en avgörande faktor för unga i val av arbete, men vad lägger de i begreppet? Att vara rättvis, personlig och ge mycket feedback är saker som värderas högt. Detta är en generation som har vuxit upp med individuella utvecklingsplaner redan i skolan, och de är vana vid snabb kommunikation och feedback via digitala medier. De är också vana vid platta organisationer där individen syns och kommer till tals och därför vill de inte ha en chef som styr och ställer, eller distanserar sig från sina medarbetare.

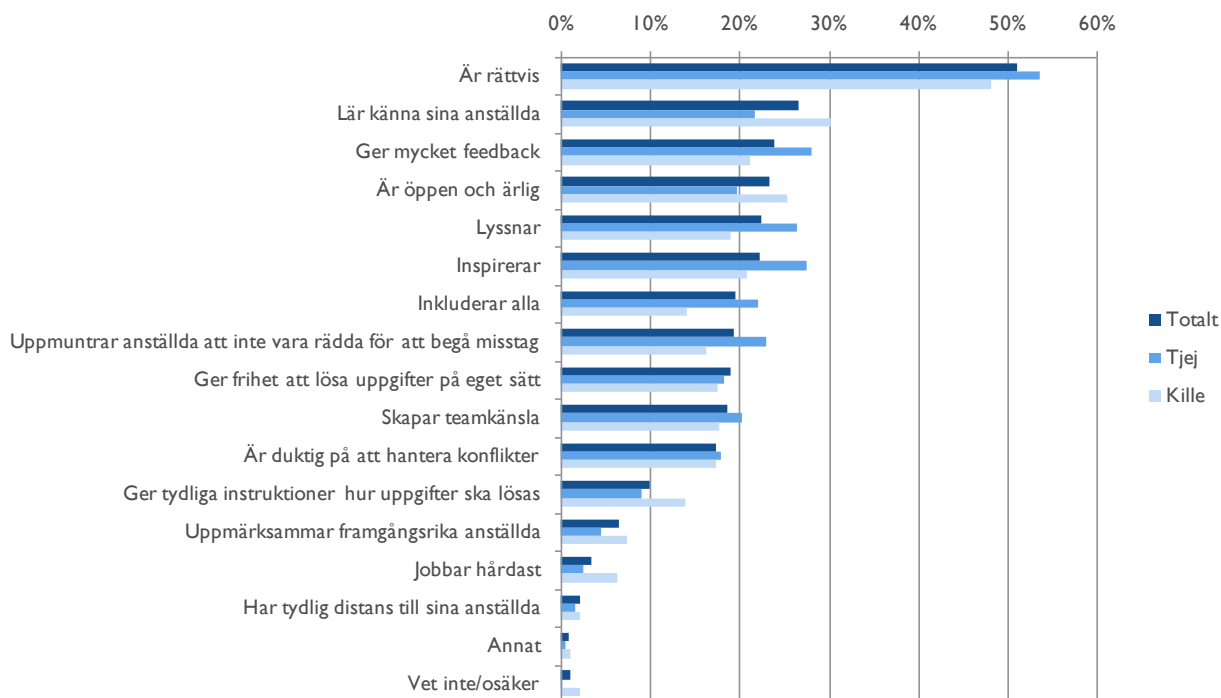
Tjejer och killars värderingar kring ledarskap liknar varandra, men det finns skillnader. Tjejer betonar i större

utsträckning rättvisa, lyhördhet och en förmåga att inspirera och ge feedback. Killarna värdesätter öppenhet, tydlighet och sociala faktorer i högre utsträckning.

Rättvisa sticker verkligen ut. Hälften av ungdomarna nämner att det är en viktig egenskap hos chefer. Samma trend ser vi också i internationella studier och det är alltså inget unikt för just västsvenska ungdomar. Den här generationen är starkt präglad av individualismen och känner att de själva kan påverka sin egen situation. Att man blir rättvist behandlad är en förutsättning för att man ska kunna utveckla sina styrkor och göra de val man vill.

RÄTTVISA, PERSONLIGA OCH COACHANDE CHEFER EFTERFRÅGAS

”Vad är viktigast hos en chef? Att en chef...” Max tre alternativ fick anges.

Vanligt vilja bli chef

Hur ser det då ut med viljan att själv bli chef? Det sägs ibland att dagens unga inte vill bli chefer, men drygt hälften svarar att de kan tänka sig att jobba som chef. Det är den yrkeskategori som är populärast. Endast en av fem uppger att de inte kan tänka sig att bli chef alls.

Däremot varierar intresset med olika typer av chefskap. Medan hälften av ungdomarna kan tänka sig att bli chef för sina närmaste kollegor, är det betydligt färre som är intresserade av att leda större grupper. Detta kan delvis förklaras av att det är svårare att relatera till hur det är att jobba som chef för en större organisation.

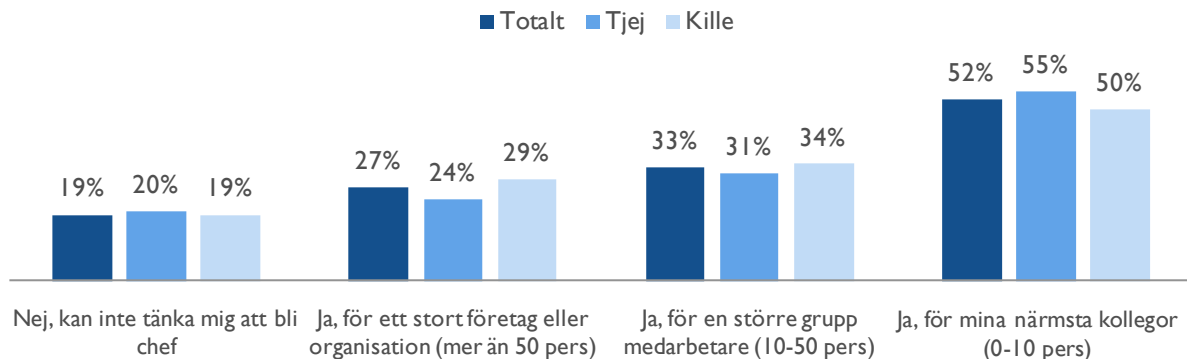
Skillnaden mellan unga tjejjers och killars intresse att bli chef är liten. Det är positivt, men samtidigt vet vi att verkligheten inte alltid är lika ljus. Många arbetsgivare har svårt att locka unga till chefsjobb och färre kvinnor än män har toppositioner i näringslivet. Utmaningen är att ta vara på 90-talisternas vilja att bli chefer och skapa förutsättningar så att deras intresse och möjligheter inte minskar när de etablerar sig i arbetslivet.

Men vad vill den här generationen annars jobba med, om de inte blir chefer? I topplistan finns väntade högstatusyrken som jurist/advokat samt mer konstnärligt orienterade yrken som fotograf/filmare/regissör och designer/formgivare. Glädjande för det västsvenska näringslivet, som är starkt beroende av forskning och utveckling och kompetens som kan utveckla framtidens industri, är att framför allt ingenjör, men även forskare, tekniker och utvecklare/programmerare verkar relativt populära.

Mer oroande är att det är så få som kan tänka sig att bli lärare. Detta syns både i intresset för utbildningen och för yrket. I ett läge där lärarbristen blir alltmer akut, är det nödvändigt att fler unga lockas att bli lärare. För detta krävs ytterligare satsningar på lärarkåren och skolan. Läs mer om ungdomars bristande intresse för läraryrket och vad som krävs för att vända trenden i Handelskammarens rapport "Lärare? Nej tack!" (2013:3).

CHEF FÖR FÅ – LOCKAR FLEST

"Tror du att du kommer vilja bli chef i framtiden?". Valfritt antal alternativ fick anges.

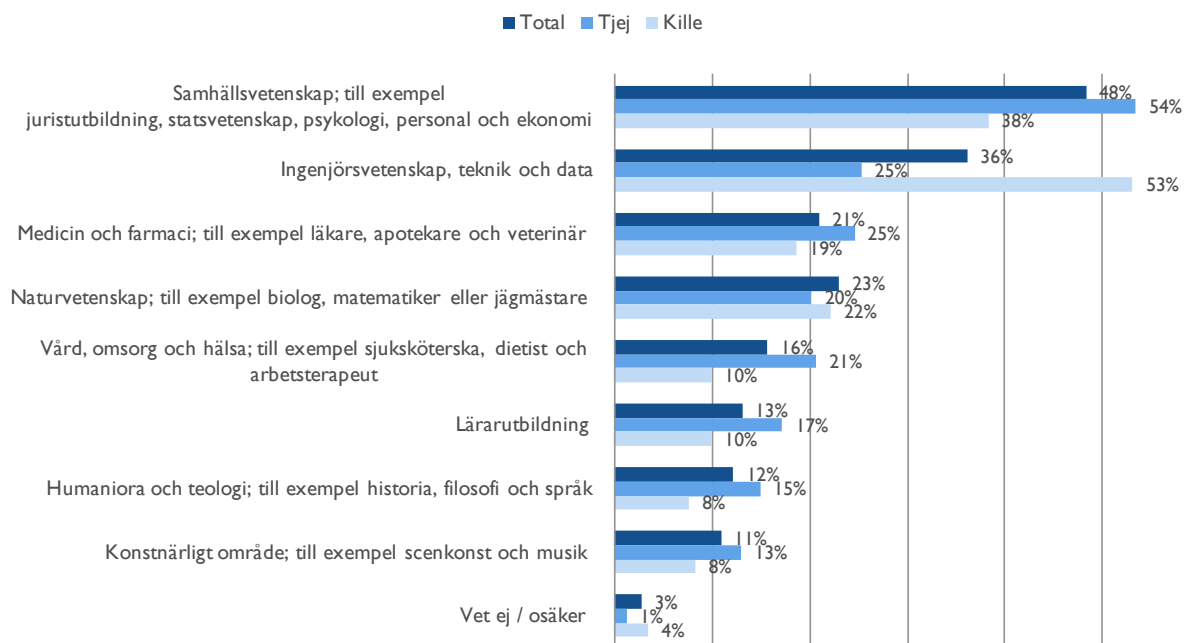
1 AV 3 KAN TÄNKA SIG BLI INGENJÖR

Andel som svarat "kan tänka mig jobbas som permanent" på frågan om intresset för dessa yrken. Valfritt antal alternativ fick anges.

Företagsledare/Chef	55%	Dataspelsutvecklare	21%
Ingenjör	32%	Läkare	21%
Psykolog/Psykoterapeut	29%	Sjuksköterska	21%
Jurist/Advokat	27%	Marknadsförare/Reklambyråanställd	20%
Designer/Formgivare	26%	Bank-/Försäkringstjänsteman	19%
Tekniker	26%	Professionell idrottare	18%
Arkitekt/Inredningsarkitekt	25%	Konsult inom t.ex. IT eller management	18%
Fotograf/Filmare/Regissör	25%	Skådespelare/Artist	17%
Forskare	24%	Sjukgymnast/Naprapat	17%
Utvecklare/Programmerare	24%	Webbdesigner/App-utvecklare	16%
Polis	24%	Veterinär/Djurskötare	16%
Fastighetsmäklare	24%	Programledare/Producent på radio/TV	16%
Pilot	22%	Lärare	16%

LÄRARUTBILDNINGEN LOCKAR FÅ

"Inom vilket/vilka ämnesområden skulle du kunna tänka dig att läsa en akademisk utbildning på högskola/universitet?"
Frågan är endast ställd till ungdomar som uppgett intresse för akademiska studier. Maxtre alternativ fick anges.

Intresset för olika inriktningar

Endast en av åtta kan tänka sig att läsa vidare till lärare. Det är allvarligt eftersom efterfrågan på lärare är så stor. Däremot är det positivt att en stor andel av de som kan tänka sig att bli lärare vill inrikta sig på naturkunskap. Bristen på behöriga lärare i matematik och naturvetenskaper är särskilt akut. Lärare i moderna språk efterfrågas också, men här verkar intresset tyvärr inte lika stort.

Intresset för samhällsvetenskapliga utbildningar är stort, men det är ett brett begrepp och det finns stor variation inom området. Medan företagsekonomi och juridik toppar listan ligger bland annat socialt arbete och socionomutbildning i botten.

TOPP TRE PER UTBILDNINGSMÅRÅDE

Topp-3-inriktningar inom respektive ämnesområde. Frågan ställdes endast till ungdomar som uppgett intresse för det aktuella ämnesområdet. Valfritt antal alternativ fick anges.

SAMHÄLLSVETENSKAP

1. Företagsekonomi
2. Juridik och rättsvetenskap
3. Psykologi, pedagogik och didaktik

NATURVETENSKAP

1. Biologi
2. Matematik
3. Fysik

VÅRD, OMSORG OCH HÄLSA

1. Sjuksköterska/barnmorska
2. Annan akademisk utbildning
3. Dietist

HUMANIORA OCH TEOLOGI

1. Språk
2. Historia och idéhistoria
3. Religionsvetenskap och teologi

INGENJÖRSVETENSKAP

1. Data och systemvetenskap
2. Design och produktutveckling
3. Datateknik

MEDICIN OCH FARMACI

1. Läkare
2. Farmaci
3. Veterinärmedicin

LÄRARUTBILDNING

1. Samhällsämnen inkl. samhällskunskap, geografi, historia, religion
2. Engelska
3. Naturkunskap inkl. matematik, biologi, fysik, kemi

KONSTNÄRLIGT OMRÅDE

1. Musik, sång och opera
2. Scenkonst och teater
3. Bild och konst

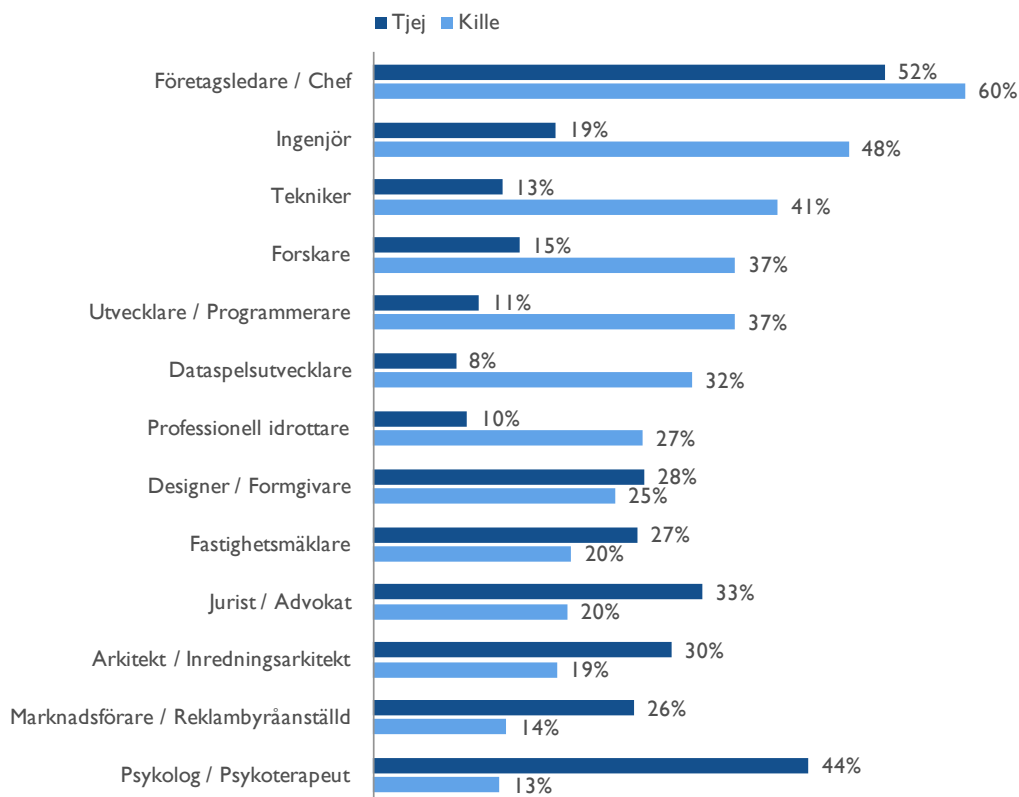
Könsstereotypa val består

Det finns tydliga skillnader mellan tjejer och killars intresse för olika utbildningar och yrken. Killar lockas mer än tjejer av ingenjörsvetenskaper, teknik och data. Tjejer mer än killar av vård, omsorg, hälsa, lärare och humaniora. Att den här uppdelningen finns, syns även i de faktiska antagningssiffrorna till olika

högskoleprogram och på arbetsmarknaden i stort. Vi slog tidigare fast att intresset för yrken som ingenjör, forskare, tekniker och utvecklare är relativt stort, men här är könsskillnaderna tydliga. Det krävs ytterligare och tidigare insatser för att locka fler tjejer till dessa yrken.

FORTFARANDE FLER KILLAR ÄN TJEJER SOM VILL BLI INGENJÖRER

Könsskillnader i synen på yrken. Andel som svarat "kan tänka mig jobbas som permanent" på frågan om intresset för dessa yrken. Valfritt antal alternativ fick anges.

Avslutande kommentar

I den här rapporten har vi beskrivit vad nästa generations medarbetare, 90-talisterna, har för bild av sig själva och hur de ser på framtiden. Studien visar att 90-talisterna har värderingar som innebär både utmaningar och möjligheter för Västsverige, våra företag och för ungdomarna själva. Avslutningsvis vill vi därför ge några fördjupande kommentarer till materialet.

Kunskap om arbetsmarknaden

Av Ungdomskollen kan vi dra slutsatsen att vi behöver visa våra ungdomar att det finns en bredd av möjligheter på arbetsmarknaden. I takt med att studie- och yrkesval har blivit alltmer komplexa har det blivit allt svårare att göra välgrundade val. Vilka möjligheter man ser för sig själv påverkas av var man bor och vilka jobb man själv kommit i kontakt med. Eftersom ungdomarna också efterfrågar mer kunskap om arbetsmarknaden är det viktigt att satsa på studie- och yrkesvägledningen i skolan och att kontakt med arbetslivet genomsyrar hela utbildningssystemet. På så vis kan vi också verklighetsförankra ungdomars bild av hur det är att jobba och skapa realistiska förväntningar inför arbetslivet.

Studiemotivation

Studien visar också att 90-talisterna förstår att det är viktigt att plugga, men att studiemotivationen inte är lika hög. Studera gör man mest för att klara konkurrensen, inte för att det är roligt, intressant eller för att bildningsidealet står särskilt högt. Här vet vi också att det finns betydande skillnader mellan olika elevgrupper, baserat på kön, var man är uppvuxen, föräldrarnas utbildningsnivå med mera. Det är därför viktigt att skolan har resurser och förmåga att motivera alla elevgrupper.

Ett regionalt perspektiv på akademien

Ungdomskollen aktualiserar också behovet av att utvärdera och utveckla den högre utbildningen i Västsverige ur ett regionalt perspektiv. Medan det är glädjande att Chalmers och Göteborgs universitet står högt i kurs hos de västsvenska ungdomarna, är det problematiskt att högpresterande elever ratar de andra västsvenska högskolorna. Även om idén med en lokal förankring som lockar fler att studera är god, visar rapporten att systemet med flera små högskolor också riskerar att urholka kvaliteten. Sammantaget verkar det finnas en osund obalans på utbildningskartan idag, som gör att vi kan ifrågasätta de regionala högskolornas status och relevans. Två sätt att stärka attraktiviteten och öka relevansen i utbildningarna är att i högre grad profilera högskolorna samt att öka samverkan mellan akademi och näringsliv. Ansvaret för att ta ett samlat grepp kring den högre utbildningen i Västsverige måste delas av flera parter, däribland Västra Götalandsregionen och berörda lärosäten.

Attraktiva städer och goda kommunikationer

Vidare kan vi dra slutsatsen att Västsverige måste vara en attraktiv region att leva och verka i om vi ska kunna attrahera och behålla talanger i framtiden. Därför måste vi utveckla attraktiva livsmiljöer och underlätta rörlighet. 90-talisterna efterfrågar det lilla familjenära och trygga livet, samtidigt som de ställer krav på goda kommunikationer och valmöjligheter när det gäller utbildning och jobb. Ungdomar förväntar sig en flexibilitet och tillgänglighet i var och hur man bedriver sitt jobb, inte minst eftersom man också vill kunna satsa på sin fritid och sin familj. Det gör att företags lokalisering blir en viktig parameter. Som arbetsgivare räcker

det kanske inte heller att locka med lön och karriär, utan det krävs saker som underlättar för individen att få ihop vardagen och utvecklas, inte bara på jobbet. Individfokus skiner också igenom i synen på ledarskap. Chefen ska se individen, coacha och se till att de rätta förutsättningarna finns på plats för att individen ska kunna utvecklas och göra det hen vill.

Intresset för olika jobb

Ungdomskollen visar flera glädjande tendenser när det gäller framtida kompetensförsörjning till näringslivet. Att jobba just i företag lockar flest och det är en stor andel som anger att de är intresserade av att jobba med sådant som näringslivet efterfrågar. Ingenjörsyrket, chefsroller och forskning och utveckling lockar. Samtidigt vet vi att situationen är mer komplex än så. Färre tjejer än killar är intresserade av dessa jobb och Handelskammaren har tidigare visat att industrin, där många av dessa jobb finns, har svårt att locka unga (se rapport 2011:1 Bilden av industrin). Därför gäller det att ta vara på ungdomarnas intressen och drivkrafter. Genom att visa hur väl de arbetsuppgifter och arbets sätt som finns i den moderna industrin passar ihop med att vara till exempel gamer eller miljövän, borde fler unga på sikt kunna lockas av dessa jobb.

Generationer som lär av varandra

För att attrahera morgondagens medarbetare behöver vi både anpassa oss och utmana deras attityder till arbete, fritid och familj. För arbetsgivare är det viktigt att inse att det är en ny generation som är på väg ut på arbetsmarknaden – med nya vanor och krav – och att det kan bli nödvändigt att göra vissa förändringar för att vara en attraktiv arbetsgivare även i framtiden.

Processen underlättas om man som arbetsgivare väljer att redan nu möta nästa generation och hjälpa till att verklighetsförankra deras förväntningar och värderingar, samtidigt som man tar chansen att lära sig av dem.

Syftet med Ungdomskollen har varit att ge våra företag ledtrådar till hur de kan bli attraktiva arbetsgivare även i framtiden. Rapporten visar att det är flera parter som har ansvar för att skapa goda förutsättningar för dagens ungdomar och för våra företags kompetensförsörjning. Från Handelskammarens sida kommer vi att fortsätta lyfta ungdomsperspektivet och att driva frågor som stärker våra företags kompetensförsörjning. Bland annat kommer Handelskammaren att verka för att:

- » De västsvenska städernas identitet och attraktivitet ska stärkas, så att de i högre grad kan locka och behålla kompetens.
- » Det ska byggas fler bostäder. De bostadspolitiska målen ska tydliggöras och ambitionsnivån höjas.
- » Alla ungdomar ska få inblick i arbetslivet. Studie- och yrkesvägledningen måste utvecklas och arbetslivet måste in i utbildningen i större grad.
- » Belysa vikten av att locka unga till de yrken och branscher där behovet är störst, till exempel till läraryrket eller jobb i industrin.
- » Den högre utbildningen i Västsverige ska utvärderas och utvecklas ur ett regionalt perspektiv och för att samverka mellan högskolor och lokalt näringsliv ska stärkas.

Så gjordes studien

Ungdomskollen i korthet

Ungdomskollen är en unik studie av västsvenska ungdomars attityder till jobb, utbildning och framtid. Rapporten bygger på ett samarbete mellan Västsvenska Handelskammaren och Ungdomsbarometern AB.

Ungdomskollen 2015 baseras på den nationella attityd- och livsstilsundersökningen Ungdomsbarometern 2014/15, vilket är en onlineenkät som besvarats av över 20 000 svenska 15-24-åringar under perioden 18 september – 20 oktober 2014. I några fall redovisas även data från Ungdomsbarometern 2013/14.

Ungdomskollen 2015 bygger på svaren från de västsvenska ungdomarna som deltagit i ungdomsbarometern, närmare bestämt 3 634 ungdomar i åldrarna 15-24 år, bosatta i Västsverige.

I rapporten har vi kategoriserat de västsvenska kommunerna utifrån Statistiska centralbyråns indelningar.

- » Storstad (48%): Göteborg, Mölndal, Partille
- » Medelstor stad (26%): Alingsås, Borås, Kungälv, Lidköping, Skövde, Trollhättan, Uddevalla, Varberg, Vänersborg
- » Liten stad/landsbygd (26%): Ale, Bengtsfors, Bollebygd, Dals-Ed, Essunga, Falköping, Färgelanda, Grästorp, Gullspång, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungsbacka, Lerum, Lilla Edet, Lysekil, Mariestad, Mark, Mellerud, Munkedal, Orust, Skara, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tranemo, Töreboda, Ulricehamn, Vara, Vårgårda, Åmål, Öckerö

Ungdomsbarometern AB:s metodbeskrivning

Ungdomsbarometern har genomförts årligen sedan 1991. Undersökningen bygger på ett kvoturval, vilket innebär att den i representativ skala återger hela ungdomspopulationen med avseende på några av dess viktigaste egenskaper. De egenskaper som använts är kön, ålder och region. Eftersom urvalet i huvudsak inte är slumpmässigt skall slutsatser kring populationen göras med viss försiktighet, och av samma anledning genomförs inte heller någon bortfallsanalys.

Enkäten består av fyra delar: "Bakgrund" som besvaras av samtliga respondenter, "Studier" som besvaras av tre femtedelar, "Generation" som besvarats av en femtedel samt "Medier" som besvarats av en femtedel. Detta innebär att samtliga frågor som redovisas i rapporten inte besvarats av samtliga respondenter. Enkäten testades kvantitativt på 200 respondenter, samt i fokusgrupper, innan huvudutskicken genomfördes.

Samtliga svar i undersökningen har inhämtats via Internet genom datainsamlingsverktyget Confirmit. I årets undersökning har fem primära datainsam-

lingskällor använts, för att få en så bra spridning som möjligt. Dessa insamlingskällor är (1) Studentkortet, som är ett rabattkort och en databas med gymnasie- och högskolestuderande baserade på uppgifter från CSN, (2) Facebook, (3) ABC gruppen, vars databas innehåller ungdomar som just tagit studenten, samt (4) Cint, som är panelföretag med både självrekryterade och slumpmässigt rekryterade panelister. För att kunna säkerställa resultatens reliabilitet har även ett slumpmässigt referensurval dragits i (5) Norstats slumpmässigt telefonrekryterade riksrepresentativa panel. Avgörande för vilka insamlingskällor som valts är Ungdomsbarometerns subjektiva bedömning över var "Ungdomssverige" befinner sig och kan besvara undersökningar på Internet.

Vägning av resultaten har genomförts med hjälp av de tre aktuella urvalsegenskaperna (kön, ålder och region). Detta innebär att vissa respondenters svar väger något tyngre än andra, på grund av att de tillhört en kvotgrupp som varit under- eller överrepresenterad bland respondenterna i förhållande till hur Ungdomssverige är sammansatt. Proportionerna som studien bygger på är 50 % tjejer och 50 % killar, respektive 50 % 15-19-åringar och 50 % 20-24-åringar.

Västsvenska Handelskammarens rapportserie

2006:1	Fokus Attityd Skolledare	2010:2	Reversibla körfält i Göteborgsområdet
2006:2	Värdeskapande persontransporter	2010:3	The Neverending Story
2006:3	Har vi en industri i världsklass?	2010:4	Bygg ny järnväg mellan Västsveriges två största städer
2006:4	Förtroendet för välfärdens leverantörer	2010:5	Risky Business
2006:5	Bryr sig västsvenskar i riksdagen om Västsverige?	2010:6	Dags att rensa upp bland bolagen
2006:6	En tyst del av Sverige 2006	2010:7	Svenska Nav 2010
2006:7	Fokus Attityd 2006	2010:8	Göteborgsregionen vs Malmöregionen 1-6
2006:8	Vägar till världen	2010:9	Fokus Attityd 2010
2007:1	Making West Sweden a Better Location for International Companies	2011:1	Bilden av industrin
2007:2	Ett viktigt stråk för svenskt gods	2011:2	Borås-Göteborg – Sveriges sämsta järnväg
2007:3	Sårbarhetsindex	2011:3	En tyst del av Sverige 2011
2007:4	Tillväxt Göteborg	2012:1	En underhållande del av Sverige
2007:5	Farliga förbindelser – Om sårbarheten i Göteborgs trafiksystem	2012:2	Fokus Mark – Om kommunala tjänstemäns attityder till näringslivet i Mark
2007:6	Fokus Attityd 2007	2012:3	The Neverending Story II
2008:1	Västsverige på väg	2012:4	Fokus Attityd 2012
2008:2	Göteborg vs Gothenburg	2012:5	Fokus Falköping – Om kommunala tjänstemäns attityder till näringslivet i Falköping
2008:3	Vem blir känd i Göteborg?	2012:6	Fokus Kungälv – Om kommunala tjänstemäns attityder till näringslivet i Kungälv
2008:4	Hur stort är Västsverige?	2013:1	Svenska nav 2013
2008:5	Svenska nav 2008	2013:2	Global i Västsverige – Regionen ur expatriaters perspektiv
2008:6	Konsekvenserna av ökat utländskt ägande i det svenska näringslivet	2013:3	Lärare? Nej tack!
2008:7	Fokus Attityd 2008	2013:4	Kunskapsklyftan – Högskolan som företagen inte ser
2008:8	Kriminaliteten mot det västsvenska näringslivet	2014:1	Bostadsbristens pris – En konsekvensanalys för Stor-Göteborg
2008:9	Små och medelstora företags situation under krisens 2008	2014:2	Industrins villkor i Västsverige
2009:1	En tyst del av Sverige 2009	2014:3	Inlokalisering – Så kan myndigheter bidra till tillväxt och sysselsättning
2009:2	Västsverige-Skåne 0-5	2014:4	Betyg A eller F – Så klarar sig västsvenska skolor i ett nationellt perspektiv
2009:3	Klimatet och affärerna	2015:1	Koll på läget – Hur ser företagen i Göteborgregionen på sin lokalisering
2010:1	Turismen i Västsverige		

*Rapporterna finns att ladda ner på
www.handelskammaren.net/rapporter*

Vi är företrädare för det västsvenska näringslivet och en mötesplats där människor och företag kan inspireras och skapa affärer.
Tillsammans med våra 2 700 medlemsföretag arbetar vi för ett västsvenskt näringsliv i världsklass.
Vi gör Västsverige starkare.

www.handelskammaren.net

Göteborg
Mässans gata 18
412 51 Göteborg
031-83 59 00

Borås
Österlånggatan 40
503 37 Borås
033-20 62 41

Skövde
Varnhemsgatan 16A
541 27 Skövde
0500-59 50 30

Stockholm
Västra Trädgårdsgatan 15
111 53 Stockholm
08-411 34 10

Trollhättan
Åkersjövägen 10
461 29 Trollhättan
0520-48 10 90

Uddevalla
Museigatan 2
451 50 Uddevalla
0522-149 20